

Finanční arbitr

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město, Tel. +420 257 042 094,
ID datové schránky: qr9ab9x, e-mail: arbitr@finarbitr.cz, https://www.finarbitr.cz

Navrhovatel

Zástupce

Mgr. Lucie Růžičková
advokát
IČO 63123606

Instituce I

Generali Investments CEE, investiční
společnost, a.s.
IČO 43873766
Na Pankráci 1720/123
140 00 Praha 4

Zástupce

Mgr. Eva Nováková
advokát
IČO 86642413

Instituce II

Broker Consulting, a.s.
IČO 25221736
Jiráskovo náměstí 2684/2
326 00 Plzeň

Č. j. FA/SR/KI/299/2016 - 23

Praha 14. 11. 2018

Rozhodnutí o námitkách

Finanční arbitr příslušný k rozhodování sporů podle § 1 odst. 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 11. 3. 2016 podle § 8 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi na návrh Navrhovatele proti Instituci I a Instituci II, vedeném podle tohoto zákona a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, ve věci určení neplatnosti smlouvy o podmínkách pro koupi a odkup podílových listů č. ■ ze dne 11. 3. 2013, o vydání bezdůvodného obohacení a o náhradě škody ve výši 38.447 Kč, včetně zákonného úroku z prodlení ve výši 8.332 Kč, takto:

Námítky navrhovatele ■, doručené finančnímu arbitrovi dne 15. 8. 2018, č. j. FA/SR/KI/299/2016 - 18, se zamítají a nález finančního arbitra ze dne 1. 8. 2018, č. j. FA/SR/KI/299/2016 - 17, se podle ustanovení § 16 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi potvrzuje.

Odůvodnění:

1. Řízení o návrhu

Finanční arbitr v řízení o návrhu Navrhovatele dovedl, že Navrhovatel a Instituce I uzavřeli dne 11. 3. 2013 smlouvu o podmínkách pro koupi a odkup podílových listů č. ■ a v ní si sjednali, že se práva a povinnosti neupravené touto smlouvou řídí podmínkami k investování Instituce I prostřednictvím Instituce II, statutem či prospektem příslušného podílového fondu, ceníkem a příslušnými právními předpisy (dále jen „Smlouva o podmínkách pro koupi a odkup podílových listů“).

Finanční arbitr na základě shromážděných podkladů a jejich pečlivém právním posouzení rozhodl ve věci nálezem, č. j. FA/SR/KI/299/2016 – 17, ze dne 1. 8. 2018 (dále jen „Nález“).

Po posouzení nároků Navrhovatele na určení neplatnosti Smlouvy o podmínkách pro koupi a odkup podílových listů a vydání bezdůvodného obohacení uplatněného vůči Instituci I

finanční arbitr rozhodl tak, že návrh Navrhovatele zamítl, protože ze shromážděných podkladů a po jejich pečlivém právním posouzení dovedl, že Navrhovatel a Instituce I Smlouvu o podmínkách pro koupi a odkup podílových listů uzavřeli platně.

Finanční arbitr při posuzování nároku Navrhovatele na náhradu škody uplatněného vůči Instituci II zjistil, že vázaný zástupce ■, v období od 13. 12. 2012 do 16. 4. 2014 činný pro Instituci II jako vázaný zástupce (dále jen „Vázaný zástupce“) doporučil Navrhovateli uzavřít Smlouvu o podmínkách pro koupi a odkup podílových listů a poskytl tak Navrhovateli investiční službu investičního poradenství, přičemž finanční arbitr nezjistil, že by Vázaným zástupcem poskytnutá investiční rada byla pro Navrhovatele nevhodná. Finanční arbitr tak z předložených podkladů nezjistil, že Vázaný zástupce při sjednání Smlouvy o podmínkách pro koupi a odkup podílových listů porušil povinnost jednat s odbornou péčí ve smyslu § 32a odst. 7 zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o podnikání na kapitálovém trhu“), a tedy ani Instituce II neporušila povinnost jednat s odbornou péčí ve smyslu § 32 odst. 1 zákona o podnikání na kapitálovém trhu. Nebyla tedy naplněna jedna ze základních podmínek odpovědnosti za škodu.

3. Námítky Navrhovatele

Navrhovatel trvá na svém návrhu a žádá, aby finanční arbitr Nález s ohledem na podané námítky změnil tak, že návrhu vyhoví. Navrhovatel namítá, že finanční arbitr nepřihlédl k Navrhovatelem tvrzeným skutečnostem, nezjistil dostatečně skutkový stav a zároveň jeho rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

3.1. *Porušení zásady legitimního očekávání*

Navrhovatel namítá, že finančnímu arbitrovi je z úřední činnosti detailně znám způsob jednání Vázaného zástupce a postup, jakým klamal své klienty. Současně je finančnímu arbitrovi známo, že Vázaný zástupce systematicky a úmyslně porušoval své právní povinnosti pojišťovacího zprostředkovatele a Vázaného zástupce, uváděl své klienty v omyl, a v příčinné souvislosti s tím jim vznikala škoda.

Navrhovatel tvrdí, že jím vedený spor je skutkově totožný s ostatními, v nichž finanční arbitr již rozhodl o povinnosti Instituce II, která je za jednání Vázaného zástupce odpovědná, nahradit částečně škodu navrhovatelům. Navrhovatel cituje Nález v rozsahu odůvodnění, *„finanční arbitr z předložených podkladů nezjistil, že Vázaný zástupce při sjednání Smlouvy o podmínkách pro koupi a odkud podílových listů porušil povinnost jednat s odbornou péčí ve smyslu § 32a odst. 7 zákona o podnikání na kapitálovém trhu a tedy ani Instituce II neporušila povinnost jednat s odbornou péčí ve smyslu § 32 odst. 1 zákona o podnikání na kapitálovém trhu“*.

Navrhovatel namítá, že se tímto finanční arbitr odchýlil od své dosavadní praxe, čímž porušil zásadu legitimního očekávání upravenou v § 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), když *„v naprosto stejném případě, v jakém konstatoval porušení právní povinnosti ze strany Instituce II, vznik škody, příčinné souvislosti mezi porušením povinnosti a vznikem škody a zavinění, rozhodl zcela opačně, tedy že Instituce II žádnou právní povinnost neporušila a Navrhovateli žádná škoda nevznikla“*. Navrhovatel odkazuje na rozhodnutí Ústavního soudu České republiky, sp. zn. ÚS 690/2001 (*Navrhovatel má patrně na mysli rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 690/01 – pozn. finančního arbitra*), a současně na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, sp. zn. Afs 59/2005 (*Navrhovatel má patrně na mysli rozhodnutí sp. zn. 8 Afs 59/2005 – pozn. finančního arbitra*), když namítá, že se finanční arbitr jako správní orgán dopustil libovůle a zároveň porušil princip legitimního očekávání, princip materiální ekvity a ústavní právo Navrhovatele na spravedlivý proces tím, že se bez jakéhokoli vysvětlení odklonil od své ustálené rozhodovací praxe.

3.2. Nárok na náhradu škody

Navrhovatel namítá, že ačkoli podle jeho názoru Smlouva o podmínkách pro koupi a odkup podílových listů sama o sobě opravdu odpovídá znalostnímu a zkušenostnímu profilu Navrhovatele, jak dovodil v Nálezu finanční arbitř, v kontextu celého portfolia smluv Navrhovatele bylo její uzavření zcela zbytečné, protože Navrhovatel mohl stanovených cílů dosáhnout prostřednictvím již dříve uzavřených smluv.

3.2.1. Možnost investovat prostřednictvím Smlouvy Conseq

Navrhovatel namítá, že ho Vázaný zástupce nikdy neupozornil na to, že k investici do předmětných podílových fondů může využít stávající smlouvu o obstarání nákupu a prodeje podílových listů č. ■ ze dne 24. 6. 2008 (dále jen „Smlouva Conseq“), což nevyplývá ani ze smlouvy samotné. Související modelace datovaná o několik let později nemůže podle Navrhovatele průměrnému spotřebiteli nic osvětlit, nadto se fondy, do kterých je možné investovat, v průběhu let mění a Navrhovatel neměl vodítko, že na základě smlouvy uzavřené před pěti lety tak učinit může. Navrhovatel tvrdí, že mu Vázaný zástupce situaci prezentoval tak, že za účelem investic do předmětných fondů je nutné v každém případě uzavřít smlouvu novou.

3.2.2. Otázka nepřesných údajů v předmluvní dokumentaci

Navrhovatel namítá, že v otázce informací obsažených v Záznamu o schůzce dospěl finanční arbitř ke zjevně rozpornému závěru. Navrhovatel uvádí, že „[n]a jedné straně finanční arbitř tvrdí, že Vázaný zástupce se spoléhal na informace v Záznamu o schůzce, avšak na druhé straně podle názoru finančního arbitra Vázaný zástupce věděl, že tyto informace jsou nesprávné“. Navrhovatel namítá, že ze závěru finančního arbitra plyne, že Vázaný zástupce odborně nevyhodnotil podstatné informace potřebné pro výběr vhodného investičního nástroje, čímž měl Vázaný zástupce porušit odbornou péči. Nadto Navrhovatel namítá, že není jasné, z čeho finanční arbitř vyvodil, že se Vázaný zástupce na informace v Záznamu o schůzce spoléhal, když sám detailně znal finanční situaci Navrhovatele.

Navrhovatel dále namítá, že „mezi ‚nesprávností‘ údajů v předmluvní dokumentaci, kterou vytýká finanční arbitř v Nálezu, a vznikem škody není příčinná souvislost“.

Navrhovatel tvrdí, že je pro průměrného spotřebitele problematické si pojmy „celková výše závazků (úvěry apod.)“, „pravidelné měsíční splátky závazků“ a „disponibilní rezervy“ vyložit. Navrhovatel vysvětluje, že možný výklad těchto pojmů je též takový, že by dotazovaný měl v souvislosti se svými závazky uvést velikost úvěrů a dluhů (jak je uvedeno v závorce předmětného pojmu); že by v této souvislosti měly být uvedeny i informace o platbách na produktové smlouvy doporučené Vázaným zástupcem v minulosti, to si Navrhovatel neuvědomil. Navrhovatel dále argumentuje, že všechny produktové smlouvy Navrhovatele byly svou podstatou smlouvami spojenými s jeho aktivy.

Navrhovatel namítá, že na základě porovnání rukopisu Navrhovatele a Vázaného zástupce je zjevné, že předmluvní dokumenty vyplňoval nikoli Navrhovatel, ale Vázaný zástupce sám. Navrhovatel uvádí, že tuto skutečnost je možné dále doložit svědeckými výpověďmi či porovnáním formulářů „Záznam o schůzce“, které se vyskytují v dalších obdobných řízeních vedených před finančním arbitřem. Navrhovatel odmítá závěr finančního arbitra, že to byl sám Navrhovatel, kdo „nepravdivě sdělil informaci o celkové výši závazků a celkové výši pravidelných měsíčních splátek závazků ve výši 0 Kč“, protože je velice nepravděpodobné, že by se všichni navrhovatelé v řízeních týkajících se Vázaného zástupce a Instituce II mohli dopustit stejného pochybení.

3.2.3. Otázka neznalosti nákladovosti smlouvy

Navrhovatel namítá, že je irelevantní zjištění finančního arbitra, že Navrhovatel musel vědět, že investiční služba poskytnutá na základě Smlouvy o podmínkách pro koupi a odkup je zpoplatněna vstupním poplatkem, protože Navrhovatel nijak nepopírá, že o poplatku nevěděl. Navrhovatel zdůrazňuje zbytečnost uzavření nové smlouvy, když pro daný účel mohl využít Smlouvu Conseq.

3.2.4. Správní řízení České národní banky s Vázaným zástupcem

Navrhovatel argumentuje rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 8. 3. 2018, sp. zn. 25 Co 430/2017 (dále jen „Rozsudek 430/2017“), který ve věci pojistné smlouvy životního pojištění zprostředkované spotřebiteli Vázaným zástupcem odůvodnil, že „[I]ze tak uzavřít, že pokud žalovaný uzavíral se žalobcem pojistnou smlouvu prostřednictvím zprostředkovatele ■, činil tak v době, kdy zprostředkovatel ■ zásadně porušoval povinnosti pojišťovacích zprostředkovatelů ve smyslu § 21 odst. 1 zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích, a proto lze předpokládat, že ani ve vztahu k žalovanému nevyvíjel činnost s odbornou péčí a s cílem chránit jeho zájmy jako spotřebitele“.

Rozsudek 430/2017 se opírá o zjištění České národní banky ve dvou správních řízeních vedených proti Vázanému zástupci, a to o rozhodnutí České národní banky ze dne 1. 4. 2010, č. j. 2010/2998/570, kde Česká národní banka zjistila, že Vázaný zástupce v období minimálně od 30. 12. 2003 do 20. 11. 2008 porušoval své povinnosti stanovené v § 21 zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích, ve znění pozdějších předpisů, a dále o rozhodnutí ze dne 16. 5. 2013, č. j. 2013/5704/570, ve kterém Česká národní banka zjistila, že navzdory uloženému opatření k nápravě Vázaný zástupce nezměnil výkon činnosti pojišťovacího zprostředkovatele a ani neplnil uloženou informační povinnost. Navrhovatel namítá, že finanční arbitr závěry v posuzovaném sporu ignoruje, ačkoli mu jsou z úřední povinnosti známy.

Navrhovatel doplňuje, že Smlouvu o podmínkách pro koupi a odkup podílových listů Navrhovatel s Institucí I uzavřeli dne 11. 2. 2013 (*Navrhovatel má patrně na mysli datum 11. 3. 2013, kdy byla smlouva uzavřena – pozn. finančního arbitra*), tedy v průběhu druhého správního řízení vedeného Českou národní bankou s Vázaným zástupcem.

Navrhovatel argumentuje, že ze závěrů správních řízení České národní banky pak Městský soud v Praze správně dovedl, že „[v]e světle těchto důkazů je proto odvolací soud toho názoru, že výpověď svědka ■ je nutné považovat za účelovou, a nelze z ní, jak to učinil soud prvního stupně vycházet a dovést skutkový závěr, že žalovaný byl řádně a úplně o podmínkách pojistné smlouvy informován“.

Navrhovatel argumentuje, že je nutné ve sporech, ve kterých figuruje Vázaný zástupce, učinit skutkový závěr, že spotřebitel nebyl řádně a úplně informován o doporučovaných smlouvách a že tento závěr je podložen též tvrzeními jiných navrhovatelů ve sporech vedených před finančním arbitrem. Navrhovatel namítá, že finanční arbitr však těmto souladným tvrzením nepochopitelně nepřikládá význam, návrhy na svědecké výpovědi zamítá a ve svých rozhodnutích se s těmito skutečnostmi vůbec nevypořádává.

Navrhovatel dovozuje, že jednání Vázaného zástupce vůči jeho klientům je natolik dobře zdokumentované, a po vynesení Rozsudku 430/2017 Městským soudem v Praze vyložené, že je nepochybně nutné dojít k závěru, že Vázaný zástupce systematicky a masivně porušoval své právní povinnosti vázaného zástupce, což tvoří příčinnou souvislost se vznikem škody jeho klientů, včetně Navrhovatele.

3.3. Neplatnost Smlouvy o podmínkách pro koupi a odkup podílových listů

3.3.1. Uvedení Navrhovatele v omyl

Navrhovatel odmítá argumentaci finančního arbitra uvedenou v Nálezu, že Navrhovatel nebyl uveden v omyl ohledně výše a existence vstupního poplatku, protože to nebyl ten omyl, který Navrhovatel namítl. Navrhovatel namítá, že „[v]ázaný zástupce ho uvedl v omyl tím, že mu nesdělil, že do totožných fondů může investovat na základě stávající Smlouvy Conseq, aniž by musel uzavírat Smlouvu a platit vstupní poplatek“.

3.3.2. Nekalé obchodní praktiky

Navrhovatel odmítá argumentaci finančního arbitra, že Navrhovatel neprokázal své tvrzení, že Instituce I použila při sjednávání a uzavření Smlouvy o podmínkách pro koupi a odkup podílových listů vůči Navrhovateli nekalé obchodní praktiky. Navrhovatel naopak tvrdí, že zákaz užití nekalých obchodních praktik porušil Vázaný zástupce jednající jménem a na účet Instituce II. Navrhovatel odkazuje na Rozsudek 430/2017, podle kterého lze na smlouvu uzavřenou za použití nekalé obchodní praktiky nahlížet jako na absolutně neplatnou pro rozpor se zákonem ve smyslu § 39 občanského zákoníku.

4. Vyjádření Instituce I k námitkám Navrhovatele

Instituce I navrhuje, aby finanční arbitr námitky Navrhovatele v plném rozsahu zamítl jako nedůvodné, protože Smlouva o podmínkách pro koupi a odkup podílových listů je platná.

4.1. Neplatnost Smlouvy o podmínkách pro koupi a odkup podílových listů

4.1.1. Omyl Navrhovatele

Instituce I tvrdí, že právo Navrhovatele dovolat se neplatnosti Smlouvy o podmínkách pro koupi a odkup podílových listů z důvodu omylu podle § 49a občanského zákoníku je již promlčeno, protože toto právo podléhá promlčení ve tříleté promlčecí době, která běží ode dne, kdy mohlo být právo vykonáno poprvé a odkazuje na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 2. 2007, sp. zn. 21 Cdo 948/2006. Instituce I tvrdí, že promlčecí doba počala běžet již ke dni uzavření Smlouvy o podmínkách pro koupi a odkup podílových listů, a tedy uplynula dne 11. 3. 2016, zatímco Navrhovatel vznesl námitku neplatnosti až dne 16. 3. 2016, kdy Instituci I doručil poštou dopis nazvaný „Smlouva o podmínkách pro koupi a odkup podílových listů – UPLATNĚNÍ nároku na vyslovení neplatnosti smlouvy a vydání bezdůvodného obohacení“.

Instituce I současně namítá, že Navrhovatel nemohl být v omylu o skutečnosti rozhodné pro uzavření Smlouvy o podmínkách pro koupi a odkup podílových listů, protože informace, zda Navrhovatel mohl či nemohl investovat do fondů Instituce I na základě již uzavřených smluv, aniž by musel uzavírat smlouvu novou a platit vstupní poplatek, není rozhodující pro uzavření Smlouvy o podmínkách pro koupi a odkup podílových listů mezi Navrhovatelem a Institucí I. Instituce I argumentuje, že nešlo o omyl podstatný, protože ten se týká právního důvodu uskutečněného úkonu, totožnosti předmětu nebo jeho podstatné vlastnosti, nebo jiné okolnosti, jež byla pro učinění právního úkonu rozhodující. Skutečnosti uváděné Navrhovatelem se však žádného z těchto důvodů netýkaly, resp. Navrhovatel svůj omyl neprokázal.

Instituce I dále argumentuje, že se nemohlo jednat o omyl omluvitelný, protože „Navrhovatel nevyvinul ani minimální úsilí k tomu, aby se s podmínkami Smlouvy podrobně seznámil a nevyužil tak možnosti ověřit si skutečnosti, o nichž tvrdí, že byly rozhodující pro jeho rozhodnutí uzavřít Smlouvu“.

Instituce I namítá, že nevěděla a ani vědět nemusela o omylu Navrhovatele, protože Navrhovateli musela být známa informace o tom, že může investovat do fondů Instituce I na základě již dříve uzavřených smluv, ale navíc Instituce I ve vztahu ke Smlouvě o podmínkách pro koupi a odkup podílových listů neporušila žádnou zákonnou povinnost a ani nezanedbala povinnost jednat s odbornou péčí.

4.1.2. Nekalé obchodní praktiky

Instituce I tvrdí, že Navrhovatel nijak prokázal své tvrzení o použití nekalých obchodních praktik ze strany Vázaného zástupce. Současně není možné jednání Vázaného zástupce přičítat Instituci I, a tedy ani nemůže mít toto jednání vliv na platnost Smlouvy o podmínkách pro koupi a odkup podílových listů uzavřené mezi Institucí I a Navrhovatelem. K Rozsudku 430/2017 Instituce I uvádí, že proces sjednávání každé smlouvy je třeba posuzovat individuálně, nadto se ve zmiňovaném rozhodnutí jednalo o situaci z jiné oblasti finančního trhu se zcela odlišným nastavením vzájemných vztahů zúčastněných osob.

5. Vyjádření Instituce II k námitkám Navrhovatele

Instituce II považuje námitky Navrhovatele za neopodstatněné a okolnosti v nich obsažené za irelevantní pro danou věc. Instituce II argumentuje, že se Navrhovatel dopouští paušalizace jednání Vázaného zástupce, když nepřipouští, že jeho jednání mohlo být činěno v souladu s právními předpisy. Navrhovatel současně nijak neprokázal, že Vázaný zástupce porušil povinnost odborné péče a způsobil Navrhovateli škodu.

Instituce II tvrdí, že v řízení před finančním arbitrem bylo prokázáno, že Navrhovatel měl v době uzavření Smlouvy o podmínkách pro koupi a odkup podílových listů zkušenosti s fungováním investičních produktů, že jeho rozhodnutí bylo dobrovolné a že si musel (případně měl a mohl) být vědom existence povinnosti zaplatit vstupní poplatek.

6. Řízení o námitkách

Finanční arbitr podle § 12 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu se zákonem o finančním arbitrovi a zvláštními právními předpisy.

Ustanovení § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi dává stranám sporu právo podat proti nálezu finančního arbitra odůvodněné námitky, a to v zákonem stanovené lhůtě 15 dnů ode dne doručení písemného vyhotovení nálezu. Včasné podané námitky mají odkladný účinek.

Podle § 16 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje o námitkách rovněž finanční arbitr, který nález potvrdí nebo změní. Jelikož zákon o finančním arbitrovi upravuje náležitosti námitek a zásady řízení o námitkách pouze částečně, postupuje finanční arbitr ve zbytku podle těch ustanovení správního řádu, která upravují odvolání jako řádný opravný prostředek a průběh odvolacího řízení (srov. § 24 zákona o finančním arbitrovi ve spojení s § 81 a násl. a § 141 odst. 9 správního řádu).

Finanční arbitr posoudil námitky Navrhovatele podle § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi a § 81, 82 a 83 správního řádu jako přípustné. Finanční arbitr proto přezkoumal soulad Nálezu a řízení, které vydání Nálezu předcházelo, s právními předpisy, správnost napadeného Nálezu pak přezkoumal v rozsahu věcných námitek Navrhovatele (srov. § 141 odst. 9 správního řádu).

Finanční arbitr rozhoduje podle práva, posuzuje všechny shromážděné podklady samostatně i ve vzájemné souvislosti s přihlédnutím k předmětu projednávaného sporu. Finanční arbitr se opírá a odvolává na relevantní ustálenou judikaturu obecných soudů, Ústavního soudu nebo Soudního dvora Evropské unie. Finanční arbitr tak činí proto, aby jeho rozhodnutí bylo

věcně a právně správné a přesvědčivé pro obě strany sporu, a zároveň i pro soud, který bude případně na základě žaloby kterékoli strany sporu rozhodnutí finančního arbitra přezkoumávat, a aby rozhodnutí finančního arbitra soud jako správné potvrdil a žalobu proti němu zamítl.

6.1. Neplatnost Smlouvy o podmínkách pro koupi a odkup podílových listů

6.1.1. Promlčení nároku na určení neplatnosti Smlouvy o podmínkách pro koupi a odkup podílových listů

Instituce I vznesla námitku promlčení nároku Navrhovatele na určení neplatnosti Smlouvy o podmínkách pro koupi a odkup podílových listů.

Právní vztah založený Smlouvou o podmínkách pro koupi a odkup podílových listů je jako úplatná smlouva týkající se cenných papírů vztahem, jehož právní úprava podléhá podle § 261 odst. 3 písm. c) obchodnímu zákoníku. Proto je pro posouzení otázky, zda je nárok Navrhovatele na určení neplatnosti smlouvy promlčený, rozhodující právní úprava promlčení obsažená v obchodním zákoníku, nikoli právní úprava promlčení podle občanského zákoníku. Tento závěr vyplývá mimo jiné také z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 24. 7. 2012, sp. zn. 32 Cdo 3337/2010.

Podle § 3036 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů platí, že *„[p]odle dosavadních právních předpisů se až do svého zakončení posuzují všechny lhůty a doby, které začaly běžet přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i lhůty a doby pro uplatnění práv, která se řídí dosavadními právními předpisy, i když začnou běžet po dni nabytí účinnosti tohoto zákona“.*

Podle § 397 obchodního zákoníku platí, že *„[n]estanoví-li zákon pro jednotlivá práva jinak, činí promlčecí doba čtyři roky“.* Podle § 391 odst. 1 obchodního zákoníku platí, že *„[u] práv vymahatelných u soudu začíná běžet promlčecí doba ode dne, kdy právo mohlo být uplatněno u soudu, nestanoví-li tento zákon něco jiného“.* Podle § 398 obchodního zákoníku platí, že *„[u] práva na náhradu škody běží promlčecí doba ode dne, kdy se poškozený dozvěděl nebo mohl dozvědět o škodě a o tom, kdo je povinen k její náhradě; končí však nejpozději uplynutím 10 let ode dne, kdy došlo k porušení povinnosti“.*

Promlčecí doba v posuzovaném případě byla subjektivní čtyřletá a počala běžet dnem uzavření Smlouvy o podmínkách pro koupi a odkup podílových listů, tedy dne 11. 3. 2013. K uplynutí promlčecí doby v posuzovaném sporu by tedy došlo dne 11. 3. 2017. Navrhovatel však podal návrh na zahájení řízení před finančním arbitrem dne 11. 3. 2016, tedy před uplynutím promlčecí doby, a jeho nárok na určení neplatnosti smlouvy tak není promlčený. Námitka promlčení vznesená Institucí I je nedůvodná.

6.1.2. Omyl Navrhovatele

Finanční arbitr již v části 12.9 Nálezu podrobně odůvodnil, že Navrhovatel při uzavírání Smlouvy o podmínkách pro koupi a odkup podílových listů nejednal v omylu, který by byl podstatný a omluvitelný.

Navrhovatel upřesnil, že jeho omyl spočíval ve skutečnosti, že Vázaný zástupce prezentoval nepravdivě Smlouvu o podmínkách pro koupi a odkup podílových listů jako jediný způsob nákupu podílových listů podílových fondů Instituce I, když tyto podílové listy mohl Navrhovatel nakoupit i prostřednictvím Smlouvy Conseq.

Obecně platí, že omyl jednatelů bude mít za následek neplatnost právního jednání (úkonu) tehdy, pokud byl omyl podstatný a omluvitelný. Omyl je u právního úkonu podstatný, týká-li se jeho právního důvodu (tj. vůle jednatelů byla zaměřena k jinému právnímu úkonu), jeho předmětu (tj. totožnosti předmětu nebo jeho podstatných vlastností), osoby, popř. jiné

skutečnosti, která byla pro učinění právního úkonu podle projevené vůle subjektu rozhodující (srov. např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2011, sp. zn. 23 Cdo 2511/2009).

Navrhovatel nenamítá a ani z předložených podkladů nevyplývá, že by nebylo vůlí Navrhovatele uzavřít Smlouvu o podmínkách pro koupi a odkup podílových listů, tedy smlouvu umožňující koupi a odkup podílových listů Instituce I. Navrhovatel v Záznamu o schůzce vyjádřil požadavek na pravidelné investování a současně upřesnil svoji potřebu vyjádřením „*kumulace finančních prostředků do otevřených podíl. fondů (akciových)*“.

Vůlí Navrhovatele tedy bylo uzavřít rámcovou smlouvu, prostřednictvím které by mohl pravidelně investovat do předem neurčených cenných papírů kolektivního investování. Navrhovatel dále nenamítá a ani z předložených podkladů nevyplývá, že by byl v omylu ohledně předmětu Smlouvy o podmínkách pro koupi a odkup podílových listů nebo jejich jiných podstatných vlastností (například investiční zaměření nakupovaných podílových listů) ani ohledně osoby s kterou tuto smlouvu uzavřel. Navrhovatel znal všechny parametry Smlouvy o podmínkách pro koupi a odkup podílových listů, kterou stvrdil svým podpisem.

Finanční arbitr odmítá argumentaci Navrhovatele, že by existence omylu ohledně parametrů a možností dříve uzavřené Smlouvy Conseq s jinou finanční společností mělo být významným kritériem posuzování, a tedy rozhodnou skutečností, pro posouzení omylu v právním vztahu založeném mezi Navrhovatelem a Institucí I, tedy jinou finanční institucí. Je poměrně běžné, že spotřebitel má ve svém portfoliu více smluv o investičních službách a odpovědnost investiční společnosti poskytující služby obhospodařování a administrace fondů kolektivního investování nezahrnuje vyhodnocování investičních cílů a finančního zázemí klienta, tedy zkoumání rozsahu a možnosti dříve uzavřených smluv o finančních službách. Tyto finanční služby spadají do oblasti poskytování investiční služby investičního poradenství.

6.1.3. Nekalé obchodní praktiky

Finanční arbitr odkazuje na část 12.8 Nálezu, kde se otázkou použití nekalých obchodních praktik zabýval.

Navrhovatel nové skutečnosti k této námitce finančnímu arbitrovi nesdělil, pouze na podporu svých tvrzení ohledně použití nekalých praktik předložil finančnímu arbitrovi Rozsudek 430/2017, přičemž odůvodnění Rozsudku 430/2017 se finanční arbitr věnuje samostatně v části 6.2.2 tohoto rozhodnutí.

Finanční arbitr již detailně odůvodnil, že porušení povinnosti Vázaného zástupce a Instituce II jako samostatného a nezávislého podnikatele (investičního zprostředkovatele), posuzuje v rámci právní úpravy upravující povinnosti při poskytování investičních služeb, které speciálně upravují standardy jednání těchto subjektů při poskytování investičních služeb. Dovolává-li se Navrhovatel neplatnosti Smlouvy o podmínkách pro koupi a odkup podílových listů, tedy smlouvy, kterou uzavřela Instituce I (a nikoli Instituce II) posuzuje finanční arbitr námitky Navrhovatele ve vztahu k jednání Instituce I jako smluvní strany.

6.2. Náhrada škody

6.2.1. Nepřesné údaje v předšmluvní dokumentaci

Finanční arbitr považuje námitku Navrhovatele, že si neuvědomil, že mezi závazky patří i platby na smlouvy o finančních službách, za nedůvodnou, protože závazek znamená vztah mezi dvěma subjekty, z něhož jednomu subjektu plyne povinnost v budoucnosti něco dát, udělat, nedělat nebo strpět. Skutečnost, že se mezi závazky neřadí pouze úvěry, je patrná z formulace „úvěry apod.“. Z formulace „celková výše závazků“ pak plyne, že se bude jednat o závazky finanční, u nich lze určit jejich celkovou výši.

Skutečnost, že Vázaný zástupce ani Instituce II neupozornili Navrhovatele na rozpor mezi skutečností a údaji v Záznamu o schůzce potom určitě neprokazuje, že Vázaný zástupce a Instituce II také nevykládali výše uvedené pojmy výkladem finančního arbitra. Finanční arbitr došel již v Nálezu k logicky konzistentnímu závěru, že neupozornění Navrhovatele Vázaným zástupcem na rozpor se skutečností v předsmulvné dokumentaci je především porušení povinnosti jednat s odbornou péčí, což Navrhovatel v Námitkách nikde nezpochybuje.

Navrhovatel popírá odpovědnost za obsah záznamů o schůzce a namítá, že odpovědnost leží výhradně na osobě Vázaného zástupce, protože předsmulvné dokumenty vyplňoval nikoli Navrhovatel, ale Vázaný zástupce sám.

Předsmulvné dokumentace vznikla za součinnosti Navrhovatele, který tuto součinnost stvrdil svým podpisem. Je neakceptovatelné zříkat se odpovědnosti za jednání nesoucí základní náležitost písemného právního jednání (podle § 40 odst. 3 občanského zákoníku je písemný právní úkon platný, je-li podepsán jednajícím osobou). Navrhovatel nese odpovědnost za obsah záznamů o schůzce a poskytnuté informace o finančním zázemí jej zavazují, protože platně stvrdil jejich obsah, a důvod, pro který by tato odpovědnost měla být přenesena na kohokoli jiného, není s ohledem na zjištěné skutečnosti a tvrzení Navrhovatele dán.

Finanční arbitr v projednávaném sporu nezjistil skutečnost prokazující, že by Navrhovatel byl v rozhodné době zranitelným spotřebitelem, či se nacházel v jiném obdobně klasifikovatelném postavení odůvodňujícím specifický postup finančního arbitra ve věci. Navrhovatel v době sjednání Smlouvy o podmínkách pro koupi a odkup podílových listů nebyl sociálně či majetkově slabý. Finanční arbitr nepovažuje za možné redukovat povinnosti průměrného spotřebitele do takové míry, že by mělo být přípustné a právem chráněné jednání spočívající v popírání platného a účinného jednání s poukazem na to, že průměrný spotřebitel nevyplňoval jeho obsah sám, a přitom ho poté stvrdil svým podpisem – zvláště pokud jde o dokument zásadního finančního významu, který není o čtení nepřehledných smluvních ujednání, ale o subjektivních činnostech a situaci dotázaného subjektu.

Finanční arbitr v Nálezu důkladně vysvětlil funkci a účel, kterému předsmulvné dokumentace v projednávaném sporu sloužila (a je tomu tak i v obecné rovině, tedy v případě jiných klientů).

Investiční dotazník a záznam o schůzce jsou významnými podklady provedení testu vhodnosti podle § 15h zákona o podnikání na kapitálovém trhu a prokazují poskytnutí investiční služby investičního poradenství, jejichž účelem je pak právě doporučení vhodného investičního produktu, resp. nástroje. Tyto stěžejní instituty distribuce investičních nástrojů tak rozhodně nelze bagatelizovat, naopak vyžadují zvýšenou pozornost, protože významně determinují obsah následné investiční služby.

6.2.2. Posouzení výsledku správního řízení s Vázaným zástupcem

Finanční arbitr v posuzovaném případě vycházel při zjištění skutkového stavu ze shromážděných podkladů, které navíc v rozhodné míře předložil sám Navrhovatel, jež přímo a jednoznačně dokládají skutkový průběh posuzovaného sporu tak, jak jej zjistil a následně právně odůvodnil finanční arbitr.

Nezahrnul-li finanční arbitr do skutkových zjištění konkrétní podklad, tj. rozhodnutí České národní banky, učinil tak proto, že jde o podklad nepřímý (vztahuje se k uložení správní sankce, resp. opatření k nápravě Vázanému zástupci za jeho činnost, která se přímo nevztahuje k nároku Navrhovatele) a proto, že skutkové okolnosti obou případů jsou značně odlišné.

V rozsudku 430/2017 Městský soud v Praze soudu prvního stupně především pro posuzovaný spor relevantně vytknul, že z výpovědi Vázaného zástupce nelze vyvodit, vzhledem k rozhodnutí České národní banky, skutkový závěr, že žalovaný (spotřebitel) byl v projednávaném případě řádně a úplně informován o podmínkách pojistné smlouvy o životním pojištění. Takovou skutečnost žalobce (pojistitel) neprokázal, protože nelze vycházet jen z účelové výpovědi Vázaného zástupce, jak ale přesto učinil soud prvního stupně. Proto Městský soud v Praze, jako soud odvolací, vedle důvodů absolutní neplatnosti projednávané smlouvy, které však nemají pro posuzovaný spor žádnou relevanci, rozsudek soudu prvního stupně změnil a žalobu zamítl.

Nelze tedy vyhovět námitce Navrhovatele a automaticky vyvodit z Rozsudku 430/2017 obecný a skutkově nekonkrétní závěr, že „je nutné ve sporech, ve kterých figuruje ■, učinit skutkový závěr, že spotřebitel nebyl řádně a úplně informován o doporučené smlouvě“, když ze shromážděných podkladů jasně vyplývá, že o skutečnostech determinujících nárok Navrhovatele (tj. zde primárně nárok na náhradu škody) informován byl. Skutkové okolnosti posuzovaného sporu se sporem projednávaným v Rozsudku 430/2017 se tak značně rozcházejí.

6.3. Rozhodovací praxe finančního arbitra

Finanční arbitr odmítá námitku Navrhovatele, že ve skutkově totožných sporech formuluje odůvodnění nálezů rozdílně, přestože je argumentace Navrhovatele totožná, a tím porušuje ústavní právo Navrhovatele na spravedlivý proces.

Finanční arbitr posuzuje každý případ individuálně. Přestože tedy právní zástupce Navrhovatele nahlíží na jednotlivé spory v řízeních vedených finančním arbitrem jednotnou optikou skutkové totožnosti, jak vyplývá z opakovaných a zvláštností jednotlivých sporů nerespektujících formulářových podání právního zástupce, ve skutečnosti se posuzované spory liší v podstatných aspektech (ať už jde o finanční zázemí navrhovatele nebo obsah a formu komunikace navrhovatele a Instrukce II). Tyto spory skutkově totožné tedy nejsou. Současně nejsou totožné ani podklady, které finanční arbitr v průběhu jednotlivých řízení shromáždil.

Je tedy na místě, aby v případech, kdy se liší skutková zjištění i předložené podklady, finanční arbitr tyto odlišnosti v odůvodnění rozhodnutí jednotlivých sporů zohlednil. Finanční arbitr má za to, že jeho rozhodnutí při vzájemném porovnání jednoznačně ob stojí z hlediska konzistentnosti, protože jejich odůvodnění a zejména výrok rozhodnutí, vždy vychází z jednotné rozhodovací logiky a aplikace stejných právních kritérií a východisek.

V tomto případě finanční arbitr zdůrazňuje, že se Navrhovatel zásadně mýlí, když považuje skutkové okolnosti případu za stejné jako u případů, o kterých finanční arbitr rozhodl v minulosti. Zásadní odlišností je skutečnost, že Navrhovatel měl na pravidelné měsíční investice realizované prostřednictvím Smlouvy o podmínkách pro koupi a odkup podílových listů dostatek finančních prostředků, tedy je nemusel získávat výběrem nebo omezením Smlouvy Conseq ani jiné smlouvy o finančních službách a současně měsíční investice ve výši 5.000 Kč není v nepoměru k Navrhovatelovým měsíčním disponibilním peněžním prostředkům. Pokud by pak Navrhovatel dodatečnou částku 5.000 Kč měsíčně investoval prostřednictvím Smlouvy Conseq a současně ani nevyjádřil potřebu zkrátit investiční horizont zvolený při uzavření této smlouvy, musel by navýšit cílovou částku a tedy i uhradit navýšený vstupní poplatek také u Smlouvy Conseq. I tato možnost by tedy s sebou nesla dodatečné náklady pro Navrhovatele. Současně není neobvyklé, aby jedna osoba investovala prostřednictvím více společností a tedy i více investičních smluv, jak tomu bylo v případě Navrhovatele.

Finanční arbitr setrvává na svém závěru, jak ho odůvodnil v Nálezu, že Instrukce II ve vztahu k Navrhovateli neporušila své právní povinnosti.

7. K výroku rozhodnutí o námitkách

Finanční arbitr ani po posouzení námitek Navrhovatele nezjistil, že by ve věci rozhodl věcně nesprávně, ani že by Nález a řízení, které mu předcházelo, bylo v rozporu s právními předpisy.

Na základě výše uvedené skutečnosti rozhodl finanční arbitr tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Poučení:

Rozhodnutí o námitkách je podle § 16 odst. 4 zákona o finančním arbitrovi konečné. Podle § 17 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi doručený nález, který již nelze napadnout námitkami, je v právní moci (*in případě, že bylo vydáno rozhodnutí o námitkách, nabývá nález právní moci dnem doručení rozhodnutí o námitkách – pozn. finančního arbitra*).

Podle § 244 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský soudní řád“), rozhodl-li správní orgán podle zvláštního zákona o sporu a nabylo-li rozhodnutí správního orgánu právní moci, může být tatáž věc projednána na návrh v občanském soudním řízení. Podle § 247 odst. 1 občanského soudního řádu musí být žaloba podána ve lhůtě dvou měsíců od doručení rozhodnutí správního orgánu.

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr

Doručuje se

Navrhovatel – datová schránka zástupce ■

Instituce I – datová schránka zástupce ■

Instituce II – datová schránka g2yc846

